

עת"א 25911/08/20 - בן גניש נגד שרות בתי הסוהר, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 25911-08-20 גניש (אסיר) נ' שרות בתי הסוהר

לפני	כבוד השופט גיא שני
העותר	בן גניש (אסיר)
נגד	
המשיבים	1. שרות בתי הסוהר 2. מדינת ישראל

פסק דין

לפניי עתירה שתכליתה ביטול הליך משמעותי שהתנהל נגד העותר, אסיר המרצה עונש מאסר ממושך בבית הסוהר "רימונים".

בתמצית, ההליך המשמעותי נסב סביב אירוע מיום 4.6.2020, אשר בו - לפי דו"ח תלונה שרשם הסוהר - העותר לא נענה לבקשות חוזרות של הזקיף לקום בבוקר ולהתארגן לתורנות מטבח. כשהגיע הסוהר למקום - כך נכתב בדו"ח - הוא מצא את העותר עדיין במיטתו, בבגדים תחתונים. הסוהר שאל את העותר מדוע כך הם פני הדברים, והעותר התפרץ בצעקות תוך שימוש בביטויים כמו "אני שם זיין על המטבח שלך". כשנאמר לעותר כי יירשם לו דו"ח, אמר האחרון "אני שם זין עליך ועל הדוח שלך", החל להתפרע בתאו ואף התנהג כאילו הוא חפץ לצאת ולתקוף את הסוהר.

בעקבות האירוע והדו"ח שנרשם, הועמד העותר לדין משמעותי בעבירה לפי סעיף 56(41) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 ולפקודת הנציבות 04.13.00 ("כל מעשה, התנהגות, אי סדר או הזנחה הפוגעים בסדר הטוב או במשמעות..."). העותר הורשע, והושת עליו עונש של אזהרה חמורה ושבעה ימי בידוד. העותר הגיש בקשה לביטול ההליך המשמעותי, אך זו נדחתה על-ידי היועץ המשפטי לשב"ס, בנימוק כי לא נמצא פגם היורש לשורש ההליך. כנגד החלטה זו מלין העותר, ולאחר מינוי סנגור ציבורי הוגשה עתירה מתוקנת הפורסת את כלל טענותיו, וכן הוגש כתב תשובה משלים בהתייחס לטענות אלה.

הצדדים האריכו בכתב ובעל-פה. כשלעצמי, אבקש להתמקד בלב העיקר. אין חולק כי בהליך משמעותי יש לשמור על אבני היסוד של הליך הוגן, וכי פגם היורש לשורשו של ההליך עשוי להצדיק את ביטולו. אולם במקרה דנן היועץ המשפטי של שב"ס לא מצא כי נפל פגם מהותי שיש בו כדי לשמוט את הקרקע מתחת להליך המשמעותי, ולאחר בחינה מצאתי כי החלטה זו באה במתחם הסבירות ואין להתערב בה.

ראשית יש להדגיש כי אני סבור שעצם הבחירה בסעיף 41 לפקודה - עבירת משמעת בעלת אופי כללי - מובילה מניה וביה למסקנה שמדובר בהליך בלתי-הוגן. זאת לא רק משום שהעבירה שרירה וקיימת ותואמת את המעשים שיוחסו לעותר, אלא גם משום שניתן לסבור כי עבירה זו מתאימה במקרה דנן יותר מאחרות שצוינו בעתירה המתוקנת. בהקשר זה יש לזכור כי על-פי דו"ח התלונה העותר מיאן לקום לעבודת המטבח, התפרץ בצעקות ונקט לשון גסה כלפי הסוהר, וכן התפרע וקרא לאיש סגל לפתוח את התא כדי לצאת ולתקוף את הסוהר. מדובר אפוא - על-פי דו"ח התלונה - במספר מעשים והתנהגויות הפוגעים בסדר הטוב ובמשמעת, אשר לא בהכרח מתמצים ב"חוסר נימוס כלפי סוהר" (סעיף 29), השמעת רעש או גידוף (סעיף 34), או שימוש בלשון גסה או מאיימת (סעיף 36). אני מפנה בהקשר זה גם למכתבו של קצין השיפוט מיום 27.1.2021, אשר צורף לכתב התשובה לעתירה המתוקנת, שבו צוין כי סעיף 41 "כולל את מכלול התנהגותו השלילית של האסיר".

בדחותו את הבקשה לביטול הדין המשמעתי ציין היועמ"ש כי גם על-פי הדברים שאישר העותר עצמו, "התנהגותו עולה לכדי עבירת בית סוהר". ואמנם, בגיליון האשמה נרשמו **מפיו של העותר** הדברים הללו: "מה שרשום בדו"ח לא מדויק הוא אמר לי כלב ואני אמרתי לו אני לא סופר אותך ולא יורד לרמה הזאת"; "כן כעסתי וכן התעצבנתי בתוך החדר אבל לא כל מה שרשום זה נכון אני כן אמרתי לו לא סופר אותך ולא סופר את הדו"ח שלך לאחר שקילל אותי". בא-כוח העותר סבור כי אין לראות בדבריו אלה של העותר משום הודאה בחלק מן העובדות. עמדותי שונה ואני רואה הצדקה להתערב בעמדתו של היועמ"ש בעניין זה.

בא-כוח העותר גורס כי נפלה טעות לגבי מועד קיום ההליך המשמעתי, ומפנה לכך שבגיליון האשמה מצוין כי ההליך החל ביום 4.6.2020, אך בסוף הגיליון נרשם משום-מה תאריך אחר - 11.6.2020. כפי שיוסבר מיד, אין כאן טעות ובוודאי שלא פגם מהותי. עוד טוען בא-כוח העותר כי לא הוסבר לעותר על זכותו לתשאל את כותב התלונה, כי לא ניתנה לו האפשרות לבצע תשאול כזה, וכי נשללה זכותו של העותר לזמן עדי הגנה. בעניין זה אציין כי אמנם הרישום בגיליון האשמה, בכל הנוגע לתשאול הסוהר או לווייתור מצדו של העותר על הזכות לעשות כן, לוקה בחסר. עם זאת, לאחר בחינת מכלול הנתונים, לא מצאתי כי בנסיבות הספציפיות של המקרה מדובר בפגם מהותי היורש לשורש העניין. אסביר את עמדותי-זו.

בא-כוח העותר הניח, בעתירה המתוקנת, הנחות עובדתיות שגויות, או למצער - כאלה שלא הוכחו (וגם לא נטענו בעתירה המקורית). במה דברים אמורים? בעתירה המתוקנת נטען כי מיד בסמוך לאחר שהסתיימה עדותו של הסוהר אשר רשם את התלונה (אדהם מעדי), הכתיב קצין השיפוט את הכרעת הדין המרשיעה. או-אז הלין העותר על כך שלא הובא לעדות סוהר נוסף שנרשם כעד בדו"ח התלונה (**באסל קבלאן**), וקצין השיפוט - שכבר חרץ את הדין - הסכים לזמן את אותו קבלאן. עם זאת, קצין השיפוט סירב לבקשתו של העותר לזמן את הקצין התורן באגף.

תימוכין להשתלשלות עניינים נטענת זו - שאילו הייתה נכונה, הייתה בהחלט בעייתית - שאב בא-כוח העותר ממשפט שנרשם בהחלטתו של יועמ"ש שב"ס:

בבקשתו מציין האסיר, בין היתר, כי ביקש להביא לעדות את הסוהר באסל קבלאן אשר מופיע גם כעד בדוח התלונה שעליו נשפט האסיר.
עניין זה נבדק מול ס. מפקד 'רימונים' אשר שפט את האסיר ומסר, כי האסיר ביקש לעדות את

באסל קבלאן רק לאחר שנשפט.

אלא שנראה כי בא-כוח העותר למד ממכתבו של יועמ"ש שב"ס דברים שאין בו. מעיון במסמכים עולה כי העותר הובא לדין משמעתי ביום האירוע, 4.6.2020, ואז גם נמסר לידי גיליון האשמה. אלא שהוחלט לדחות את הדין. המשיב מסביר בכתב התשובה - ולא שמעתי בדיון הכחשה לכך - כי הדחייה נבעה מבקשתו של העותר לזמן עד שלא נכה באותה עת בבית הסוהר. הדין המשמעתי התחדש אפוא ביום 11.6.2020, אז התייצב הסוהר שרשם את הדו"ח ואישר את האמור בתלונתו. העותר נשאל אם הוא מבקש לזמן עדים מטעמו - ועתר להביא את הסוהר **פאדל עזאת**. כך אכן היה: הסוהר עזאת זומן ותושאל. בשלב הבא ניתנה הכרעת הדין והעותר הורשע. בנימוקי ההרשעה התייחס קצין השיפוט בין היתר להודאתו של העותר בכך שאמר לסוהר "אני לא סופר אותך ולא [את] הדוח שלך". לאחר סיום ההליך המשמעתי - כפי שנרשם במכתבו של היועמ"ש וכפי שהודגש במכתבו של קצין השיפוט מיום 27.1.2021 - ביקש העותר לזמן עד נוסף (קבלאן), אך בקשתו נדחתה נוכח המועד שבו הועלתה.

נראה אפוא כי טעות בשמות הסוהרים הביאה את בא-כוח העותר להסיק מסקנות מרחיקות לכת שלפיהן קצין השיפוט התעלם מזכותו של העותר לזמן עדים, לא יידע אותו על זכות זו, רשם גיליון בצורה מסולפת, ואפשר זימון עד רק לאחר שהכריע את דינו של העותר (וראו מסקנות נגירות נוספות בסעיף 30 לעתירה המתוקנת). אלא שהנחות אלה אינן עולות מגיליון האשמה וגם לא ממכתבו של היועמ"ש. הסברה כי קבלאן העיד לאחר שהעותר נשפט - בטעות יסודה; קבלאן לא העיד בכלל, משום שהעותר נזכר לבקש את זימונו רק לאחר שהסתיים ההליך המשמעתי (מי שכן העיד הוא כאמור הסוהר עזאת, ואין שום אינדיקציה לכך שהדבר נעשה לאחר הכרעת הדין).

הנה כי כן, הטענות החמורות ביותר שמעלה בא-כוח העותר - אינן נכונות, או למצער אינן מבוססות. מסתבר גם כי העותר (שאין זה ההליך המשמעתי הראשון שלו) היה מודע לזכותו לזמן ולתשאל עדים, לשם כך נדחה הדין מלכתחילה, ומה שביקש (בזמן) - נעשה. יש להצר על כך שהועלו טענות חמורות כלפי קצין השיפוט, כאילו הלה בא להליך נעול בדעתו, "רץ להרשיע את העותר בדין", ובדרך רמס את כללי הצדק הטבעי. מדובר בתיאור מופרז שאין לו בסיס בראיות שלפניי, ונראה שגם אין לו בסיס במציאות. הוסיפו לכך את העובדה שקצין השיפוט - כפי שעולה מהכרעת הדין ומגזר הדין - וכן יועמ"ש שב"ס, בחרו להתמקד בעיקר בדברים שהעותר עצמו אישר, המהווים כשלעצמם הפרה של הסדר הטוב והמשמעת, והמסקנה היא שלא נמצאה בהליך המשמעתי תקלה מהותית היורדת לשורש העניין ומצדיקה את התערבותו של בית משפט זה.

נתתי את דעתי לטענותיו הנוספות של בא-כוח העותר (ולתגובת המשיב לטענות אלה), ולא מצאתי כי יש בהן כדי לשנות מן התוצאה.

יודגש: אין באמור לעיל כדי לגרוע מן החשיבות ברישום מלא ומדויק בגיליון האשמה, ואבקש כי החלטתי זו תועבר למפקד המתקן על מנת שיבחן את הצורך בחידוד הנחיות.

סוף דבר, העתירה נדחית.

לגבי הבקשה לפטור מתשלום אגרה, לא מצאתי בסיס להיעתר לה, זאת לאור התוצאה ומשלא הוכח היעדר יכולת כלכלית לתשלום הסכום המינימלי הקבוע בדין (ראו גם כרטיס תנועות הכספים שצורף לבקשה).

ניתן היום, י"ז ניסן תשפ"א, 30 מרץ 2021, בהעדר הצדדים.